

Kommunstyrelsens pensionärsråd

**Protokoll nr 1 fört vid kommunstyrelsens pensionärsråds sammanträde
tisdagen den 3 februari 2009 kl. 10.00 – 12.10**

Justerat den 5 februari 2009

Ann-Marie Furumark

Eva Sahlin

Ordförande

Ann-Marie Furumark (PRO)

Vice ordförande

Eva Sahlin (SPF)

Ledamöter

Alex Margulies (PRO)

Barbro Karlsson (PRO)

Bror Lord (PRO)

Johnny Dahlin (SPF)

Mats Danielson (SPF)

(tom §15)

Laila Högdahl (SKPF)

(from §11)

Kerstin Rosenqvist Hedler (SPRF)

Ersättare

Kurt Blank (PRO)

Birgitta Gidlöf (PRO)

Sven Larsson (PRO)

Karin Wilborg (SPF)

Olle Eriksson (SPF)

Kjerstin Genell Andrén (SPF)

Kerstin Svenson (SPRF)

Berndt Holgersson (RPG)

Förhinder:, Stig Alenlöv (SKPF)

Dessutom var Gunnel Rohlin, Raili Karlsson, Lars Strand, Eva Lindgren,
Barbro Karlsson, Elenor Gustafsson och Katarina Grahn samt
Barbara Ahlmark närvarande.

§ 1 Närvarande

Sekreteraren noterar närvaro.

§ 2 Val av justerare

Eva Sahlin utses att tillsammans med Ann-Marie Furumark justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Anmäls några övriga frågor, varefter dagordningen fastställs.

§ 4 Anmälan av protokollsjustering KPR 11/2008-12-09

Anmälan läggs med godkännande till handlingarna.

§ 5 Anmälan av protokollsjustering ÄN 12/2008-12-16

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 6 Anmälan av protokollsjustering HKR 11/2008-12-09

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 7 Verksamhetsberättelse med bokslut för år 2008

Äldrenämnden kommer att redovisa ett överskott om 3,3 mnkr för verksamhetsåret 2008. Överskottet hänförs i huvudsak till vakanta tjänster och att vissa projekt och uppdrag blivit försenade eller ej kommit till stånd.

Med hänvisning till den övergripande verksamhetsuppföljningen nedan bedömer förvaltningen att äldrenämnden under året arbetat mot de av stadens inriktningsmål som är relevanta för nämnden och att nämndens mål för verksamheten uppnåtts.

Rådet lägger ärendet till handlingarna utan erinran.

§ 8 Remiss: Ny översiktsplan för Stockholm

Äldrenämnden har fått möjlighet yttra sig över ett samrådsmaterial om en ny översiktsplan för Stockholm.

De förbättringar som föreslås för stadens invånare är positiva för alla, oavsett ålder. Men äldreförvaltningen framhåller att när antalet äldre i befolkningen ökar behöver också antalet lägenheter i olika former av boende för äldre öka. Dessa bör tillkomma i innerstaden och i närförorterna. Av de strategier som föreslås är utvecklingen av en levande stadsmiljö i hela Stockholm av stor betydelse för de äldsta stockholmarna. Planeringen bör också beakta det ökande behovet av personal till äldreomsorgen.

Rådet gör följande uttalande:

Den demografiska utvecklingen bedöms medföra att befolkningen ökar med 25 % och de äldre med 64 %. Landstingets långtidsutredning uppskattar att den framtida sjukvården kommer att ha en brist på ca 1 000 vårdplatser, vilket motsvarar två Södersjukhus. I översiktsplanen bör redovisas var sjukhus lämpligen kan byggas, t ex i Västerort.

§ 9 Remiss: Projekt Navet - effektiviserad informationsförsörjning i Stockholms stad.

Inom stadsarkivet har genomförts en förstudie avseende gemensamma lösningar för hantering av information som skapas inom ramen för ärende- och dokumenthantering och därtill knutet e-arkiv. Stadsledningskontoret föreslår ett projekt, Navet, som ska genomföra de lösningar som förstudien föreslår för att möta identifierade problemområden. Kommunstyrelsen har remitterat stadsledningskontorets tjänsteutlåtande till samtliga nämnder och Stadshus AB.

Äldreförvaltningen delar projektets syfte och i huvudsak dess problemanalys och förslag till lösningar. Äldreförvaltningen framhåller dock att en del aspekter bör belysas ytterligare under projektets fortsatta arbete. Det gäller bl.a. handläggarperspektivet, sekretesshanteringen av enskilda ärenden, kostnadsutvecklingen och kostnadernas finansiering.

Rådet lägger ärendet till handlingarna utan erinran.

§ 10 Förändringar av nuvarande avgiftssystem inom äldreomsorgen

Avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och omsorg i särskilt boende regleras från och med den 1 juli 2002 i 8 kap. socialtjänstlagen (SoL). Från och med den 1 januari 2003 infördes bestämmelser kring inkomstberäkning i SoL.

Stockholms stad införde med anledning av de nya bestämmelserna i SoL, ett nytt avgiftssystem inom äldreomsorgen från och med den 1 juli 2002.

Äldreförvaltningen anser att avgiftssystemet bör förändras så att det på ett tydligare sätt följer de bestämmelser som finns i SoL. I samband med översynen av avgiftssystemet föreslår äldreförvaltningen även andra former av förändringar med syfte att göra avgifterna tydligare för den enskilde samt att underlätta administrationen.

Rådet lägger ärendet till handlingarna, men uttalar avsikten att återkomma om avgift för avlösning i hemmet.

§ 11 Remiss gällande nivåbedömningar

En remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län har inkommit till äldreförvaltningen med anledning av att Socialstyrelsen mottagit en skrivelse från en vårdpersonal på Hässelgården. Länsstyrelsen har också tagit del av synpunkter om nivåbedömningar från personal vid äldreboenden i samband med verksamhetstillsyn och telefonsamtal.

Personal på äldreboenden har uppgett att bristande social dokumentation medför att den enskilde automatiskt bedöms tillhöra den lägsta ersättningsnivån. Länsstyrelsens erfarenhet är att utförardokumentationen enligt socialtjänstlagen (SoL) ofta har brister som medför svårigheter att med den som underlag göra bedömningar av de enskildas behov av omsorg. Länsstyrelsen remitterar därför skrivelsen till äldrenämnden för klargörande och önskar svar på följande frågor:

- 1. Vilket underlag används vid nivåbedömningarna för att utreda och bedöma de äldres behov av omsorg enligt SoL?*
- 2. Hur bedöms behovet i de fall den sociala dokumentationen är otillräcklig som underlag?*
- 3. Hur säkerställs att de enskilda får sina behov tillgodosedda oavsett vilken ersättningsnivå de bedöms tillhöra?*

Rådet lägger ärendet till handlingarna utan erinran.

§ 12 Boendetider inom permanentboende med heldygnsomsorg för äldre

På uppdrag av äldreförvaltningen har Stockholms utrednings- och statistikkontor (USK AB) genomfört en undersökning av hur boendetiderna i permanentboende med heldygnsomsorg (vård- och omsorgsboenden) för äldre förändrats under åren 2000-2007. I uppdraget ingår också att göra en beräkning av omsättning av platser inom vård- och omsorgsboenden.

Resultatet visar att antalet boendeperioder längre än ett år minskade under perioden medan antalet korta boendeperioder under ett år ökade. Med undantag för boendetider under ett år, där det genomsnittliga antalet dagar minskade med omkring 1,5 månader mellan åren 2000–2003, har dock den genomsnittliga boendetiden varit i stort sett oförändrad under mätperioden. Den genomsnittliga boendetiden i heldygnsomsorg totalt var 26 månader och medianboendetiden 18 månader.

Rådet skulle gärna se att man i redovisningen skiljer mellan somatisk vård och demensvård.

§ 13 Skrivelse om äldrebostadsgrupp

En skrivelse av Abdo Goriya (s) om äldrebostadsgrupp har remitterats till äldrenämnden för yttrande.

Skribenten anser att för många platser inom äldreomsorgen har avvecklats. En blocköverskridande arbetsgrupp med representanter från de politiska partierna och pensionärsorganisationerna skulle enligt skribenten kunna bringa klarhet i oredan och tillsammans ta fram en plan för framtidens äldreboende i Stockholm. Med anledning av detta föreslår skribenten att kommunstyrelsen beslutar om att tillsätta en blocköverskridande arbetsgrupp för att bringa klarhet över äldreboendesituationen i Stockholm.

Rådet lägger anmälan till handlingarna utan erinran.

§ 14 Skrivelse till kommunstyrelsen om att stoppa konkurrensutsättningen av äldreomsorgen med hänsyn till Riksrevisionens rapport 2008:21

Ann-Margarethe Livh (v) föreslår i en skrivelse till kommunstyrelsen att konkurrensutsättningen av äldreomsorg ska stoppas med hänsyn till

Riksrevisionens rapport 2008:21. Äldreförvaltningens uppfattning är att det generellt finns bra förutsättningar för uppföljning, kontroll och insyn av verksamheter inom äldreomsorgen oavsett utförare. Det är dock viktigt att fortlöpande arbeta med att förbättra och utveckla verktygen för uppföljning och kontroll. Riksrevisionens rapport innehåller slutsatser och rekommendationer som avser regering, Socialstyrelsen och de länsstyrelser som utfärdar tillstånd för vård- och omsorgsboende. Riksrevisionen kommer att följa upp granskningen. När det gäller de ramavtal som äldrenämnden förvaltar finns i dag en bra uppföljning, kontroll och insyn. Äldreförvaltningen finner därmed inga skäl till att stoppa konkurrensutsättning av äldreomsorgen med hänsyn till Riksrevisionens rapport 2008:21.

Rådet lägger anmälan till handlingarna utan erinran.

§ 15 Rapport från undersökning 2008 av behov och insatser inom äldreomsorg i Stockholms stad

För att få ta reda på om det sker olika bedömningar av äldres behov gav äldreförvaltningen docent Mårten Lagergren, ÄSIM i uppdrag att genomföra en nulägesanalys för att få fram fakta kring aktuell situation och olikheter i bedömningarna. Resultatet av undersökningen visar att det finns stora skillnader mellan stadsdelsnämnderna när det gäller hur personer på en viss behovsnivå tilldelas boendeform och insats i hemtjänsten. Äldreförvaltningen kommer att tillsammans med stadsdelsförvaltningarna analysera materialet ytterligare. Äldreförvaltningen anser att det är viktigt att regelbundet genomföra dylika undersökningar. Dels för att säkerställa att policy och riktlinjer tillämpas lika i staden och dels då resultatet ger stora möjligheter till analys av frågor med stor vikt för planering, ledning och uppföljning av äldreomsorgen. Vidare kommer äldreförvaltningen att genomföra dialogseminarier i syfte att skapa ett gemensamt synsätt och förhållningssätt kring stadens policy och riktlinjer samt att ta fram metoder för kollegiegranskning.

Rådet gör följande uttalande:

Staden har i denna rapport fått ett mycket omfattande och väl presenterat material om äldreomsorgen i Stockholm. För första gången ges en helhetsbild av omsorgstagarnas behov och hur de tillgodoses över hela staden. Analys och försiktiga reservationer kompletterar materialet. Det borde vara helt omöjligt för politiker och andra beslutsfattare att bortse från rapporten i den fortsatta planeringen och uppföljningen av äldreomsorgen.

KPR vill särskilt framhålla de kloka och nyanserade synpunkter och förslag som utredaren framför i avsnittet 4. *Diskussion och slutsatser*. Där finns praktiskt taget alla de tankar som vi själva, från vår intressepolitiska horisont, får vid läsningen av rapporten. Det besparar oss egna skrivningar men inte

ansvaret att med eftertryck kräva att Äldrenämnden tar materialet på största allvar och nyttiggör informationen på alla sätt i det fortsatta arbetet.

Vi ställer oss också bakom Äldreförvaltningens synpunkter och förslag. Frågan om servicehusen och det s k kvarboendet är särskilt angelägen att uppmärksamma och närmare studera.

Att stadsdelsnämnderna tillämpar stadens riktlinjer olika är tyvärr ingen överraskning för oss. Självklart måste man fortsätta arbetet med att åstadkomma en så likvärdig bedömning som möjligt av biståndet till de äldre, oavsett bostadsort och socioekonomiska villkor. Å andra sidan får stela modeller eller checklistor inte ersätta en i verklig mening individuell bedömning av varje enskild sökande.

Av de åtgärder förvaltningen föreslår vill vi särskilt förorda *kollegial granskning* ("peer review"). Detta är en väl beprövad, oftast framgångsrik metod för självvärdering som ett led i förnyelse och utveckling. Det är lättare att ta till sig jämbördiga kollegers synpunkter och erfarenheter än att lyssna till centrala påbud och pekningar.

Slutligen vill vi instämma i utredarens och förvaltningens mening att det finns goda skäl att då och då upprepa undersökningar som den nu redovisade.

§ 16 Införande av kartläggningsinstrument

Bedömningskansliets övergripande mål är att utveckla biståndshandläggarnas arbetssätt, utredningsmetodik samt säkerställa en rättsäker och likvärdig bedömning för stadens äldre. Vid utredning, bedömning, beslut och uppföljning av insatser till äldre finns idag inget gemensamt arbetsinstrument inom staden. För att åstadkomma enhetligare bedömningar, dokumentation och uppföljningar av insatser till äldre föreslår äldreförvaltningen att äldrenämnden uppdrar åt bedömningskansliet att ta fram ett gemensamt kartläggningsinstrument. En enhetlig arbetsmetod inom stadens myndighetsfunktioner garanterar en ökad rättsäkerhet och kvalitet i bedömningar av behov och insatser.

Syftet med att införa ett kartläggningsinstrument är:

- 1. En tydlig utredningsmetod inom staden*
- 2. Rättssäkerheten ökar och handläggprocessen synliggörs*
- 3. Ökad delaktighet och inflytande för den äldre*
- 4. Enhetligare bedömningar inom och mellan stadsdelsförvaltningarna*
- 5. En metod som underlättar att följa upp och utvärdera insatser*
- 6. Ökad kvalitet på utredningar som leder till bättre beställningar till utföraren*
- 7. Förmedla en helhetssyn och ett individuellt synsätt till den arbetsgrupp som ska utföra beslutet*

Rådet lägger anmälan till handlingarna utan erinran.

§ 17 Granskning av äldreomsorgen i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Äldreomsorgen i Hägersten - Liljeholmens stadsdelsnämnd har granskats av stadens äldreomsorgsinspektör under perioden augusti 2007 – september 2008. Granskningen har omfattat beställarenheten, utförarorganisationen i egen regi samt verksamhet som är utlagd på entreprenad. Samtliga enheter har granskats och redovisas tillsammans med en sammanfattning över förhållandena inom äldreomsorgens verksamhetsområden på stadsdelsnämnden.

Rapporten överlämnas till Hägersten - Liljeholmens stadsdelsnämnd för ställningstagande till åtgärder med anledningen av granskningen.

Rådet lägger anmälan till handlingarna utan erinran.

§ 18 Förvaltningschefens information

- Presenteras nämndsekreterare Barbara Ahlmark som kommer att efterträda Göran Edenberg inför hans pensionering.
- Utdelas KSL:s ”Aktuellt på äldreområdet 2008”
- Utdelas broschyrer om avgifter för äldreomsorg i Stockholms stad från januari 2009.
- Uppdrag i budget 2009: Förslag om att förebygga brott mot äldreomsorgstagare.
Projektgrupp håller på att bildas och KPR kan utse referenspersoner.
– Noteras intresse från Birgitta Gidlöf, Bernt Holgersson och Karin Wilborg att delta. Rådet återkommer med bekräftelse.
- Referenspersoner till projektgrupp för remissvar på Äldreboendedelegationens förslag.
– Noteras intresse från Kjerstin Genell Andrén, Olle Eriksson, Kurt Blank och Kerstin Svenson att delta.

§ 19 Övriga frågor

- Docent Mårten Lagergren inbjuds till marssammanträdet för att föredra resultaten av sin undersökning avseende behov och insatser inom äldreomsorg i Stockholms stad
- Rådet önskar ett halvdagsseminarium om upphandling, entreprenad och kvalitetskontroll.
– Förvaltningen återkommer
- Rådet framför tack för lunchen i Stadshuskällarens Eldqvarnsrum.

Vid protokollet

Göran Edenberg
sekreterare